

Синдикално

ЛИСТ СИНДИКАТА ОБРАЗОВАЊА СРБИЈЕ

Број 241 • Мај-јун 2026 • Година XXV • Бесплатан примерак • www.sind-obr.org.rs

ISSN 1451-7574

-
- Чланови СОС у Посебној групи и радним подгрупама
  - Споразум за предшколце потписан, преговори настављени
  - Неправедни коефицијенти и ћутање Министарства
  - Извештај Посебне радне групе
  - Заштита академских слобода

У међувремену...

Пише: Валентина Илић

Свако време има своје изазове, али постоје периоди у којима се чини да се проблеми не решавају, већ само гомилају. У образовању данас готово да нема области у којој запослени не осећају последице дуготрајног одлагања одлука, спорих преговора или изостанка стварног социјалног дијалога. Упркос томе, живот школа, предшколских установа, домова ученика и високошколских установа не може да стане. Настава се одвија сваког дана, запослени обављају свој посао, а синдикат наставља да ради оно због чега постоји - да штити права запослених и тражи решења, чак и онда када одговори изостају.

Број дописа, иницијатива и захтева које је Синдикат образовања Србије упутио надлежним институцијама током претходног периода говори да проблема не недостаје. Још више забрињава чињеница да на многе од њих одговора нема. Када социјални дијалог постане једносмерна комуникација, штету не трпе само синдикати. Трпе запослени, установе, а на крају и читав образовни систем. Дијалог није административна форма нити законска обавеза која се испуњава ради реда. Он је начин да се проблеми решавају пре него што прерасту у кризу.

Ипак, овај број "Синдикалног пера" није прича о ћутању институција. Он је много више прича о одговорности људи који, упркос томе, не одустају од свог посла. Готово да нема странице која не показује да синдикални рад није скуп великих речи и повремених протеста, већ свакодневно решавање конкретних проблема. Од преговора о посебним колективним уговорима, преко рада Посебне групе и заштите технолошких вишкова, до иницијатива за побољшање положаја запослених у високом образовању - иза сваке активности стоје људи

који верују да се упорношћу могу померити границе.

Посебну вредност овог броја представљају приче које показују да синдикална борба није апстрактна категорија. Када две колегинице после осамнаест година свакодневног путовања успеју да, захваљујући познавању својих права и подршци синдиката, пронађу посао у граду у којем живе, тада синдикални рад добија своје право лице. Тада се види да иза сваког члана закона, сваког тумачења Посебног колективног уговора и сваке седнице радних група стоје нечији живот, породица, здравље и достојанство.

Истовремено, активности нашег синдиката показују да се питања образовања више не могу посматрати само у националним оквирима. Недостатак наставника, пад угледа професије, убрзана дигитализација, развој вештачке интелигенције и очување академских слобода проблеми су са којима се суочавају готово све европске земље. Зато учешће Синдиката образовања Србије у раду европских и међународних организација није питање престижа, већ потребе да будемо део заједничког трагања за решењима. Размена искустава, међународни пројекти и сарадња са синдикатима из других земаља данас представљају важан део борбе за квалитетније образовање и бољи положај запослених.

Посебно охрабрује чињеница да се синдикат истовремено обнавља и јача изнутра. Укључивање младих у органе Синдиката, оснивање нових синдикалних организација и стална едукација синдикалних представника показују да постоји свест да се будућност не гради само решавањем данашњих проблема, већ и стварањем људи који ће сутра бити спремни да преузму одговорност. Знање, стручност и међусобно поверење остају најважнији капитал сваке организације.

Ни спортски сусрети, семинари и регионална окупљања нису само пријатан предах од свакодневних обавеза. Они подсећају да синдикат није канцеларија нити скуп докумената. Синдикат чине људи. У времену када се друштво све више дели, а међуљудски односи постају површни, свако окупљање које јача поверење, солидарност и осећај припадности добија додатну вредност. Заједништво се не ствара декларацијама, већ сусретима, разговорима и спремношћу да једни другима помогнемо.

Пред нама неће бити лак период. Преговори о колективним уговорима биће настављени, проблеми у образовању неће нестати преко ноћи, а борба за достојанствен положај запослених захтеваће још много рада и стрпљења. Међутим, искуство нас учи да ниједно остварено право није дошло само од себе. Иза сваког стоје године упорности, стручног рада и заједничког деловања.

На крају, можда је управо то најважнија порука свих текстова који следе. Вредност синдиката не мери се бројем одржаних седница, упућених дописа или усвојених закључака. Она се мери бројем људи којима је пружио подршку, помогао да остваре своја права или им вратио веру да нису сами. А док год постоји таква солидарност, постоји и разлог да верујемо да образовање може бити боље, а синдикално организовање снажније и потребније него икада. Такав перманентан и препознатљив рад као позитивну последицу носи стално ширење нашег синдиката. У овом броју с поносом смо представили нашу нову чланицу Основну школу "Ђура Јакшић" у Орешковици, недалеко од Петровца на Млави, која у континуитету ради већ 133 године.

Свим члановима Синдиката образовања Србије желимо да се на свој начин одморе у време најскупљих аранжмана. Видимо се 1. септембра.

Јунска седница Председништва и РОС

Пише: Миодраг Камперелић

Прве седнице Председништва и Републичког одбора у новом сазиву одржане су у Београду, 5. јуна 2026. године. На дневном реду су били верификација новог члана РОС и избор новог члана Председништва у складу са Изменама и допунама Статута, затим избор наших представника у радним подгрупама за распоређивање технолошких вишкова за следећу школску годину, актуелна ситуација у образовању и избор чланова Организационог одбора Спортских сусрета за 2026. годину.

У складу са Изменама и допунама Статута, које су усвојене на Скупштини, РОС је верификовао мандат новом члану из Секције младих СОС Николи Ђоровићу из земунске Саобраћајно - техничке школе. Колега Ђоровић је изабран за председника Секције младих у новембру прошле године. На овај начин СОС настоји да афирмише младе у Синдикату и на највишем нивоу решава проблеме са којима се суочавају млади у образовању.

За новог члана Председништва изабрана је колегиница Валентина Вељковић Николић, секретар Градског одбора образовања Ниша, такође у складу са Статутом.

На јунској седници РОС одређујемо и наше представнике у Посебној групи и радним подгрупама по школским управама, који ће у наредној школској години учествовати у раду ових тела и, с тим у

вези, у интересу запослених распоређивати технолошке вишкове.

Тренутна ситуација у образовању је таква да ресорно министарство не реагује на дописе репрезентативних синдиката и нема социјалног дијалога. Почетком маја синдикати су упутили допис Радној групи за преговарачки процес са синдикатима захтевајући усклађивање зарада са републичким просеком, затим, измене и допуне ЗОСОВ за регулисање накнаде за координаторе електронског дневника, па именовање председника Комисије за тумачење ПКУ, као и расписивање конкурса за упражњена радна места. Такође, упућен је допис са предлогом за увећање коефицијента координаторима ес-дневника. Крајем маја, синдикати су упутили још један допис са захтевом за поштовањем законитости и принципа аутономије установа приликом постављања вршилаца дужности директора. Реакције надлежних није било и ови захтеви су поново упућени средином јуна на адресе ресорног министарства, Владе и Народне скупштине.

Говорећи о ПКУ за предшколске установе правница Николина Јанковић је навела да је одржано неколико састанака, на којима су синдикати поднели предлоге за измене и допуне, односно за примену права која су већ у ПКУ за основне и средње школе, али представници надлежних министарстава нису по-

казали добру вољу за имплементацију ових права. Рок за закључивање се ближи и највероватније ће бити закључен споразум о продужењу (Споразум је и потписан 12. јуна), а касније настављени преговори о изменама и допунама.

Потпредседница др Марина Миленковић је говорила о проблемима у високом образовању, истакавши одлив кадрова са факултета, велики притисак приватних факултета и усаглашавање коефицијената за запослене у високом са осталим делатностима.

Ове године Спортски сусрети ће бити одржани у Кладову, до сада је пријављено око 350 учесника и на предлог Председништва, РОС је изабрао чланове Организационог одбора: мр Валентина Илић, др Марина Миленковић, Биљана Благојевић, Маргита Петковић, Сузана Анђелковић, Валентина Вељковић Николић, Александар Николић, др Чедомир Барош, Данијел Ђорђевић, Зоран Дробњаковић, Ненад Стојковић, др Бранко Ристановић и Миодраг Камперелић.

На крају седнице, колегиница Борка Вишнић је укратко информисала чланове Републичког одбора о међународном пројекту у којем учествује наш синдикат и који ће бити реализован до краја 2027. године.

Чланови СОС у Посебној групи и радним подгрупама

Пише: М. К.

На седници РОС за члана Посебне групе и чланове и заменике радних подгрупа за технолошке вишкове по школским управама у Школској 2026/2027. години изабрани су:

- Посебна група при Министарству просвете:**
Александар Николић - majaisalenikolic@gmail.com
- Радна подгрупа за Школску управу Београд:**
Биљана Благојевић - biljanablagojevic25@gmail.com
Милета Петровић - mileta.petrovic.1@gmail.com - заменик
- Радна подгрупа за школску управу Зрењанин:**
Милош Фодок - mfodok@gmail.com
Новица Остојић - novica.ostojic@gmail.com - заменик
- Радна подгрупа за Школску управу Сомбор:**
Душанка Ђурувија - curuvijadusanka@gmail.com
Слађана Радовић - sladjanarr@gmail.com - заменица
- Радна подгрупа за Школску управу Нови Сад:**
Горан Келеман - kelemangorann@gmail.com
Сандра Елијаш - elijas.sandra@gmail.com - заменица
- Радна подгрупа за Школску управу Пожаревац:**
Маргита Петковић - margitapetkovic@gmail.com ;
Даринка Бајкић - dara.bajkic.ru@gmail.com - заменица
- Радна подгрупа за Школску управу Ваљево:**
Драган Митрић - draganmitrjica@gmail.com
Владимир Владимировић - vladageograf@gmail.com - заменица
- Радна подгрупа за Школску управу Крагујевац:**
Биљана Пухаловић - biljanapuh@yahoo.com
Светлана Јевђевић - svetlanajevdjovic01@gmail.com - заменица
- Радна подгрупа за Школску управу Јагодина:**
Милан Јовановић - sindikatorcja@gmail.com
Првослав Цинковић - prvoslavcincovic@gmail.com - заменик

- Радна подгрупа за Школску управу Зајечар:**
Милован Станковић - milovan1961@gmail.com
Дејан Децановић - dejan.decanovic@gmail.com - заменик
- Радна подгрупа за Школску управу Ужице:**
Марко Стрика - marko.strika@ossevojno.edu.rs
Ирена Андрејић - irenaandrejic@gmail.com - заменица
- Радна подгрупа за Школску управу Краљево:**
Ајсела Куртагић - ajsela_65@hotmail.com
Слађана Стефановић - sladjaovdajina@gmail.com - заменица;
- Радна подгрупа за Школску управу Нови Пазар:**
Селма Делимеђац Трубљанин - selmatrubljanin@gmail.com
Самра Љајић - samralajic@hotmail.com - заменица
- Радна подгрупа за Школску управу Чачак:**
Јелица Милошевић - jelicamilosevic317@gmail.com
Горан Џокковић - dzokovicgoran3@gmail.com - заменик
- Радна подгрупа за Школску управу Ниш:**
Валентина Вељковић Николић - vvn2dd@gmail.com
Саша Филиповић - fesla@live.com - заменик
- Радна подгрупа за Школску управу Лесковац:**
Александар Николић - sindikat@le.org.rs
Мерлин Трајковић - merlintrajkovic71@gmail.com - заменица
- Радна подгрупа за Школску управу Крушевац:**
Добрица Срејић - dobricasrejic@yahoo.com
Весна Брадић - vesnabradic970@gmail.com - заменица
- Радна подгрупа за Школску управу Косовска Митровица:**
Зоран Дробњаковић - zoran_zv@yahoo.com
Срђан Павићевић - pavicevic54@gmail.com - заменик
- Радна подгрупа за Школску управу Суботица:**
Сања Јовић - sanja.jovic75@gmail.com
Нина Печурица Божовић - nina.pecurica@gmail.com - заменица

Споразум потписан, преговори о ПКУ настављени

Пише: **Николина Јанковић**

Репрезентативни синдикати су крајем јануара 2026. године покренули иницијативу за закључење Измена и допуна Посебног колективног уговора за запослене у предшколским установама, имајући у виду да важећи ПКУ истиче 15. јула 2026. године.

Први састанак преговарачког тима одржан је тек 23. априла, три месеца након подношења иницијативе. Због одсуства представника појединих министарстава није било расправе о синдикалним предлозима. Тек на наредна три састанка отворени су преговори о предложеним изменама.

Синдикати су предложили доношене правилника којим би били утврђени јасни критеријуми за пријем у радни однос, уз обавезу да их комисије примењују у поступку избора кандидата. Министарства сматрају да се такво решење може уредити само законом, а не колективним уговором.

Прихваћени су предлози да право на плаћено одсуство ради учешћа на синдикалним сусретима, семинарима и радничким спортским играма, као и за коришћење рекреативног одмора у организацији синдиката, имају чланови репрезентативних синдиката - потписника ПКУ. Прихваћен је и предлог да се за стручно усавршавање уместо три одобрава до пет радних дана плаћеног одсуства.

Није прихваћен предлог да запослени имају право на до два дана плаћеног одсуства због одласка на специјалистички преглед или терапију ван места становања за себе или члана уже породице, јер Министарство финансија сматра да се за то могу користити постојећа два дана за личне потребе.

Прихваћен је предлог да запослени имају право на неплаћено одсуство у случајевима предвиђеним ПКУ, уместо досадашњег решења по којем послодавац може, али не мора, да га одобри.

Министарство финансија прихватило је и предлог да систематски прегледи постану обавезни за све запослене, с применом од 2027. године.

На предлог синдиката у ПКУ ће бити унето право на додатак на плату од 3% од основице по детету за васпитање који раде са децом са сметњама у развоју, како би се отклонила досадашња различита пракса у установама. Нису прихваћени предлози за додатке менторима, као ни запосленима у болничким групама.

Одбијен је и предлог да се накнада плате за време годишњег одмора обрачунава у пуном износу плате, као у државним органима, јер се на запослене у предшколским установама примењује Закон о раду.

Министарства нису прихватила ни предлоге да се накнада зараде за време привремене спречености за рад повећа на 80%, да запослени са позитивним санитарним налазом примају 100% зараде, нити да запослени оболели од малигних болести примају пуну накнаду током целог боловања. Синдикати посебно истичу да запослени у основним и средњим школама ово право већ имају, због чега инсистирају на изједначавању права у целом систему образовања.

Није прихваћен ни предлог да се јубиларне награде уреде по моделу који важи за запослене у јединицама локалне самоуправе.

Са друге стране, прихваћени су синдикални предлози за прецизније

уређивање штрајка и минимума процеса рада, укључујући одређивање процента запослених који раде за време штрајка и уређивање овог питања општим актом послодавца у складу са колективним уговором.

Како преговори напредују веома споро, а Министарство финансија није дало сагласност за више кључних предлога, синдикати су у међувремену покренули иницијативу за продужење важења постојећег ПКУ како запослени не би остали без стечених права. Споразум о продужењу потписан је 12. јуна 2026. године и важи до 15. јула 2029. године.

Преговори о изменама и допунама ПКУ биће настављени. Синдикати поручују да неће одустати од захтева за нова права запослених у предшколским установама, посебно од оних која већ имају запослени у основним и средњим школама.

Неправедни коефицијенти и ћутање Министарства

Пише: **Р. С. П.**

Председница Одбора делатности високог образовања проф. др Марина Миленковић и председница нашег синдиката мр Валентина Илић упутиле су 17. јуна министру просвете проф. др Дејану Вуку Станковићу и његовом помоћнику др Александру Јовићу Иницијативу за измену Уредбе за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама и Иницијативу за закључење Измена и допуна ПКУ за високо образовање.

Синдикат је од Министарства просвете затражио хитно отпочињање преговора о изменама Уредбе о коефицијентима за обрачун и исплату плата у јавним службама ради

исправљања дугогодишње неправде према ненаставном особљу у високом и високом струковном образовању. Као пример системске дискриминације наводи се да шеф рачуноводства на високошколској установи са VII степеном стручне спреме има коефицијент 17,32, док је за исто радно место у основним и средњим школама коефицијент 19,10.

У Иницијативи се упозорава да су због вишегодишњег заостајања основице и коефицијената плате великог броја запослених са средњом стручном спремом сведене на ниво минималне зараде, док су коефицијенти за високу стручну спрему потпуно обез-

вређени, што доводи до одласка ИТ стручњака, правника и финансијских радника из високошколских установа.

Истовремено је поднета и иницијатива за закључење Измена и допуна Посебног колективног уговора за високо образовање. На крају дописа Синдикат је оштро протествовао због чињенице да Министарство није одговорило ни на један од дописа упућених од октобра 2025. године, као ни у јануару и мају 2026. године, оцењујући да такав однос према социјалном дијалогу може довести до радикализације синдикалне борбе.

Извештај Посебне радне групе

Пише: Александар Николић

Посебна радна група је редовна рад у новом сазиву започела у септембру прошле године и већ на самом почетку су јасно уочени озбиљни проблеми у примени прописа у образовном систему.

Представници сва четири синдиката указали су да Посебан колективни уговор (ПКУ) за основне и средње школе није усаглашен са Законом о основама система образовања и васпитања (ЗОСОВ), као и да раније најављена обећања из јуна о његовом усклађивању и усвајању нису реализована. Додатну конфузију на терену изазвале су одлуке радних подгрупа у појединим школским управама, које су спроводиле тзв. "укрупњавање" запослених у складу са чланом 5. ПКУ.

Након дописа Министарства, који је у октобру проследила начелница школских управа Јасмина Ђелић, настао је озбиљан проблем у примени овог члана.

На терену је дошло до ситуације у којој без сагласности директора више нису могле да се доносе одлуке, чиме је запосленима фактички онемогућено да остварују право које им је до тада омогућавао члан 5. ПКУ, што ни до данас није у потпуности решено.

На састанцима Посебне радне групе континуирано су разматрани бројни случајеви пристигли широм наше земље, који се односе на преузимање запослених из једне или више установа, непоступање појединих директора, као и непримену закона и ПКУ. Посебна пажња посвећивана је и упућивању спорних предмета надлежним инспекцијским органима.

Иако је рад често био успорен због сложености проблема и недовољне усклађености прописа, група је ипак настојала да пронађе најадекватнија решења ради испуњавања законских обавеза директора школа и заштите права запослених.

Састанци Посебне радне групе одржавани су најмање једном месечно, а по потреби и чешће, у зависности од хитности и обима пристиглих питања са терена.

На једном од последњих састанака разматрана је и могућност покретања 8. и 8.а фазе расписивања конкурса. Синдикати су том приликом изнели став да је пре тога неопходно уредити листе технолошких вишкова и недовољно нормираних (ТВ и НН), извршити усклађивање ЗОСОВ и ПКУ у делу који се односи на укрупњавање, као и формирати реалне потребе за расписивање конкурса.

Очекивање свих учесника је да ће у наредном периоду обим рада ове групе бити смањен, што ће у највећој мери зависити од директора школа и њихове доследне примене закона и ПКУ, као и од ефикаснијег поступања инспекцијских органа на свим нивоима.

/ аутор је члан Посебне радне групе испред СОС /

За подршку и укључивање миграната у образовање

Пише: Б. В.

У новосадској Европској кући је 29. маја одржан панел "О миграцијама и интеграцији у образовање". Скуп су, у оквиру пројекта "Јачање одговора Србије на изазове миграције и инклузије" који финансира ЕУ, организовали Волонтерски центар Војводине и Центар за заштиту и помоћ тражиоцима азила.

Имајући у виду дугогодишњу сарадњу СОС са Центром за азиланте, позив је упућен представницима нашег синдиката, као организације непосредно укључене у обезбеђивање услова за образовање миграната и решавање конкретних проблема. У раду панела учествовали су и родитељи - мигранти, чија деца се образују у нашим школама, представници локалних заједница, школа, омладинских и других грађанских организација, волонтера и студената заинтересованих за проблеме образовања миграната.

Председница СОС Валентина Илић је присутне упознала са нашим учешћем у реализацији међународног пројекта о укључивању деце миграната у образов-

ни процес и активности кроз које смо упознали услове живота и рада миграната, као и додатне обавеза и напоре просветних радника у укључивање деце ми-

граната у образовање, док је Борка Вишнић истакла вишегодишње активности у подршци даљем образовању миграната у сарадњи са Центром за азиланте, Министарством просвете, локалним самоуправама и школама. Стечена искуства су значајно помогла у укључивању у образовање миграната пристиглих из Украјине и Русије, као и подршци да се, без обзира на могућност *online* наставе, укључе у свакодневни школски живот и тиме стекну вршњачко окружење за квалитетније одрастање, о чему су сведочили и њихови родитељи на панелу.

Током дискусије су обликовани предлози за унапређење интеграције миграната у образовни процес, на основу бројних искустава која су учесници поделили са присутнима. Такође, истакнута је и потреба додатне стручне подршке наставницима и школама у решавању сложенијих питања рада са децом мигрантима.

Одржана седница Градског одбора СОБ

Седница Градског одбора Синдиката образовања Београда одржана је 13. јуна у просторијама Саобраћајно-техничке школе у Земуну. Седницу је водила председница Градског одбора Биљана Благојевић.

На седници су разматрана актуелна дешавања у образовању, активности Синдиката образовања Србије и Синдиката образовања Београда, као и питања значајна за положај запослених у образовању. Чланови Градског одбора разменили су информације и ставове о актуелним темама и изазовима у систему образовања. Вођена је дискусија о предстојећим синдикалним активностима и плановима рада у наредном периоду. Донети су одговарајући закључци и смернице за даље деловање.

Седница је протекла у радној и конструктивној атмосфери и све тачке дневног реда су успешно реализоване.

Биљана Благојевић

СОЦИЈАЛНИ ДИЈАЛОГ У ОБРАЗОВАЊУ И ЈАЧАЊЕ ДЕМОКРАТИЈЕ

Пише: М. Петковић

Регионални центар Пожаревац, у сарадњи са Синдикатом образовања Србије, организовао је, од 12. до 14. јуна, у хотелу “Центер” у Бајиној Башти семинар “Социјални дијалог у образовању и јачање демократије” за председнике синдикалних организација и директоре школа са подручја Браничевског округа. Семинару је присуствовало 39 учесника.

Семинар је отворила председница РЦ Пожаревац Маргита Петковић, која је поздравила учеснике, предаваче и госте и пожелела им успешан рад. У име Синдиката образовања Србије присутнима се обратила Борка Вишњић, истакавши значај оваквих стручних скупова за јачање социјалног дијалога и унапређење рада синдикалних представника.

О теми “Мирно решавање спорова - примери из праксе” говорио је директор Републичке агенције за мирно решавање радних спорова др Ивица

Лазовић. Кроз конкретне примере представио је рад Агенције, могућности мирног решавања спорова и сарадњу са Синдикатом образовања Србије, дајући учесницима корисне

смернице за решавање проблема у свакодневном раду.

Правница СОС Николина Јанковић одржала је предавање “Тумачење и примена ПКУ”. Говорила је о најчешћим дилемама у примени Посебног колективног уговора, представила донета тумачења Комисије, упутила учеснике на начин решавања спорних питања и упознала их са предлозима будућих измена ПКУ. Предавање је протекло уз бројна питања и активну дискусију.

Борка Вишњић, сарадник СОС за међународне пројекте, представила је пројекат CIVICAct - Грађански активизам за отпорну демократију у којем СОС учествује као једини партнер из Србије и говорила о социјалном дијалогу у образовању и јачању демократије. Посебну пажњу учесника изазвало је питање, колико би њих данас поново изабрало наставнички позив?

Председница РЦ Пожаревац Маргита Петковић одржала је предавање “Улога синдикалних лидера у раду синдикалних организација”. Истакла је да су синдикалне организације темељ синдиката, да синдикални лидери морају добро познавати прописе и да су стручност, масовност чланства, јединство и финансијска независност кључ успешног синдикалног деловања. Посебно је нагласила значај добре информисаности чланства и улогу директора школа као најважнијих партнера у социјалном дијалогу и сарадњи са локалном самоуправом. У дискусији су учествовали и директори школа, оценивши да је сарадња са синдикатима у Браничевском округу веома добра и да овај регион представља пример успешног социјалног дијалога.

После радног дела организовано је

заједничко дружење, којем су присуствовали председница СОС Валентина Илић и секретар Миодраг Камперић. Валентина Илић похвалила је рад РЦ Пожаревац, организацију семинара и ангажовање свих учесника.

Семинару је присуствовао и председник Регионалног одбора образовања Зворник из Републике Српске Жељко Ристић. Том приликом договорено је потписивање протокола о сарадњи два регионална одбора ради размене искустава и међусобне подршке у синдикалном раду.

Учесници су оценили да је семинар био изузетно користан и значајан за унапређење знања и размену искустава. Поред радног дела, организовани су вожња бродићем по језеру Перућац, као и обилазак знаменитости и природних лепота Бајине Баште.

“CIVICAct” пројекат: Грађански активизам за отпорну демократију

У оквиру Пројекта циљ је да се развија међугенерациска сарадња и подстичу демократске вредности. У Пројекат су укључени наставници и школе, родитељи и ученици/студенти, представници локалне заједнице и невладине организације. Пројекат се реализује у Софији, Тирани, Подгорици и Синдикату образовања Србије током 2026. и 2027. године.

Са основама Пројекта упознати су чланови Републичког одбора СОС на првој седници новог сазива 4. јуна 2026. године, као и могућностима укључивања појединаца и школа у реализацију.

Први корак учињен је на семинару у Бајиној Башти, који је организовао Регионални одбор СОС за Браничевски и Подунавски округ са заједнич-

ком темом “Социјални дијалог у образовању и јачање демократије”. На семинару се расправљало о бројним питањима свакодневног рада и деловања запослених у образовним институцијама и законским могућностима за превазилажење и решавање проблема. Значајно је било и учешће директора школа. Они су посебно истакли да добра сарадња са синдикатима доприноси превентиви проблема који се неминовно јављају у функционисању школског живота, а као веома значајан подвукли су допринос синдиката позитивној амосфери у колективу, развоју колегијалности и добрим међуљудским односима, што укупно позитивно доприноси и квалитету образовања и рада са ученицима.

Учесници су упознати са првим на-

лазима истраживања о учешћу грађана у демократским процесима и ставовима о будућности активизма, као као доприноса доношењу квалитетнијих одлука.

Развијање и неговање социјалног дијалога у школи, у сарадњи са локалном самоуправом и школском управом је део демократских процеса, који доприносе унапређењу образовања и васпитања младих, као и учешћа свих чинилаца заинтересованих за образовање.

Б. В.

Неуморни у очувању традиције

Пише: А. Николић

Регионални центар за Јабланички округ СОС и ове је године, под окриљем XIII Спортских игара, окупио запослене у установама образовања и васпитања.

Спортске игре, које су на територији Јабланичког округа већ одавно постале традиционални повод окупљања запослених, више су од спортских надметања и представљају сјајну прилику за дружење, међусобно повезивање запослених и јачање духа заједништва, кроз организацију синдиката.

Некоме скорашње искуство, а некоме већ опробана добра спортска навика, тек овогодишње Спортске игре у организацији нашег РСЦ окупиле су око 130 пријављених такмичара из 21 синдикалне организације.

Три викенда током маја била су резервисана за надметања у дисциплинама: шах, тенис, стони тенис, кошарка, одбојка, фудбал и пикадо, у мушкој и женској конкуренцији.

У свеукупном пласману ове године, победу је освојила "млада" али сјајно

организована Синдикална организација ПУ "Ђука Динић" у Бојнику. Друго место освојила је СО ПУ "Вукица Митровић" у Лесковцу, а треће место СО Школе за основно и средње образовање "11. Октобар" у Лесковцу.

Завршницу XIII Спортских игара учинила је посебном свечаност, на којој су у сјајној атмосфери и располо-

жењу најуспешнијим учесницима додељена пригодна спортска одличја. Посебно се захваљујемо ОШ "Вожд Карађорђе" у Лесковцу на уступању простора ове установе за потребе реализације спортских такмичења.

Добре навике нећемо мењати, у то име спортски поздрав и видимо се до године!

XI Спортски сусрета СОБ

Пише: Б. Благојевић

Спортски сусрети Синдиката образовања Београда одржани су 13. јуна у земунској Саобраћајно-техничкој школи у организацији Градског одбора Синдиката образовања Београда.

Циљ спортских сусрета био је унапређење сарадње, јачање колегијалних односа и развој спортског духа међу запосленима у систему образовања. Такмичења су организована у дисциплинама: мали фудбал, кошарка, одбојка, шах, пикадо, стони тенис и надвлачење конопца.

На спортским сусретима учествовало је више од 70 учесника из образовних установа са територије Београда, претежно из средњих школа и домова ученика. Такмичења су протекла у спортској и пријатељској атмосфери, уз поштовање правила фер-плеја. Учесници су показали висок ниво залагања, тимског духа и међусобног уважавања.

Домаћин, Саобраћајно-техничка школа, истакла се и као екипни победник, а завидан пласман оствариле су Грађевинска школа, као и Машинска школа "Радоје Дакић".

Посебно признање заслужује Саобраћајно-техничка школа као школа домаћин, која је допринела успешној реализацији Спортских сурета.

Закључак је да су XI Спортским сусретима Синдиката образовања Београда у потпуности остварен циљ и још једном је потврђен значај спортских активности у јачању заједништва и сарадње међу запосленима у образовању.

Поруке ETUCE Округлог стола

Пише: Ирис Сретеновић

Представници синдиката образовања из Централне и Источне Европе окупили су се 20. и 21. маја у Тирани, престоници Албаније, на ETUCE Округлом столу, како би размотрили најважније изазове са којима се суочавају запослени у образовању и дефинисали заједничке правце деловања. Међу учесницима биле су и представнице Синдиката образовања Србије, потврђујући активно учешће нашег синдиката у европским синдикалним процесима.

У тренутку када се готово све европске земље суочавају са недостатком наставника, падом угледа професије, недовољним улагањима у јавно образовање и све сложенијим друштвеним и технолошким изазовима, скупови попут овог представљају важан простор за размену искустава, али и за усаглашавање заједничких иницијатива које превазилазе националне оквири.

Једна од централних тема била су синдикална права и међународни стандарди рада. Представници Међународне организације рада и Education International истакли су да слобода синдикалног организовања, право на колективно преговарање и стварни социјални дијалог представљају основ достојанствених услова рада и квалитетног образовања. Посебно је наглашена одговорност синдиката да прате примену међународних стандарда, указују на њихово кршење и користе расположиве међународне механизме заштите права запослених.

За земље нашег региона ова питања имају посебан значај, јер је социјални дијалог често формалан и недовољно развијен. Закључак учесника био је да синдикати морају бити равноправни партнери у креирању образовних политика, а не само учесници у потврђивању већ донетих одлука.

Велика пажња посвећена је односу образовања и демократије. Учесници су упозорили на политичку поларизацију, ширење дезинформација и све учесталије притиске на професионалну аутономију наставника. Истакнуто је да школа није само место преношења знања, већ про-

стор у којем се развијају критичко мишљење, демократске вредности и одговорно грађанство. Зато наставници морају имати професионалну слободу, институционалну подршку и заштиту од политичких и других притисака.

Разговарало се и о изазовима са којима се суочавају сами синдикати. Као приоритети издвојени су боља комуникација са чланством, већа видљивост синдикалног рада и активније укључивање млађих наставника. Савремени синдикат мора бити отворен, доступан и присутан међу запосленима, али и спреман да одговори на нове проблеме - од административног оптерећења и несигурности запослења до дигитализације и растућег стреса на радном месту.

Посебан део програма био је посвећен раду у мањим групама, у којима су разматране заједничке регионалне иницијативе. Као један од највећих изазова издвојена је све мања атрактивност наставничке професије. У готово свим земљама региона присутни су исти проблеми - недовољне зараде, све тежи услови рада, недостатак кадра, старење запослених и опадање друштвеног угледа наставничког позива. Учесници су оценили да се ти проблеми могу решавати једино дугорочним политикама које подразумевају већа улагања у образовање, сигурније услове рада, професионални развој запослених и јасно друштвено признање значаја наставничке професије.

Јавно образовање означено је као једно од темељних јавних добара и кључна инвестиција у будућност сваког друштва. Због тога су учесници позвали на већа улагања у школе, унапређење инфраструктуре и стварање услова који ће наставницима омогућити да свој посао обављају квалитетно и достојанствено.

Разматрани су и изазови које доносе дигитализација и вештачка интелигенција. Закључено је да нове технологије могу бити значајна подршка образовању, али само уколико се увводе уз одговарајућу обуку наставника, јасна правила и пуно учешће синдиката. Вештачка интелигенција не сме постати средство додатног надзора или ограничавања професионалне аутономије запослених.

Посебне сесије биле су посвећене европским програмима и могућностима финансирања заједничких пројеката кроз Erasmus+, CERV и фондове за социјални дијалог. Такви пројекти омогућавају размену искустава, развој синдикалних капацитета и снажније повезивање синдиката образовања широм Европе.

Заједничка порука из Тирани била је недвосмислена - будућност образовања не може се градити без наставника, без синдиката и без истинског социјалног дијалога. Квалитетно образовање почиње достојанством оних који у њему раде, због чега борба за бољи положај запослених у образовању представља улагање у будућност целог друштва.

За атрактивнију наставничку професију

Пише: Б. Вишнић

Европска комисија је по први пут организовала дискусију о агенди за наставнике и тренере уз учешће социјалних партнера - представника синдиката образовања и послодаваца у образовању. У веома добро припремљеној и организованој расправи тема су била главна питања положаја наставничке професије и могући модели решавања: од недостатка квалификованих наставника, финансија, недостатка социјалног дијалога до урушавања угледа и положаја наставника.

Састанак је водила директор ЕАС Диана Јаблонска, уз презентацију заменице директора ЕАС из Европске Комисије Улрике Сторст, те и учешће руководства ETUCE и Европске федерације послодаваца у образовању (EFEE). Испред Синдиката образовања Србије по позиву је учествовала Борка Вишнић, као једини представник земаља ван ЕУ.

Опадању статуса наставничке професије доприноси и пораст радног оптерећења и административних обавеза, стрес на радном месту и све захтевније потребе ученика. За бољи положај потребно је унапредити радне услове и каријерне могућности.

Дискусија се фокусира на неколико тема: атрактивнија каријера наставника, боља припрема за наставничку професију, однос вештачке интелигенције и наставничке професије и подршку истраживањима и подацима који се односе на положај наставника. Уз то, било је речи и о посебностима положаја наставника у различитим нивоима образовања, истицању приоритета за ЕУ, као и даљим могућностима сарадње у примени Европских политика у образовању.

Заштита академских слобода

Пише: др Марина Миленковић

Академска слобода представља темељ демократског друштва, научног напретка и интелектуалног развоја, јер омогућава професорима и истраживачима да трагају за истином и критички преиспитују знање без притисака, економских условљавања и цензуре.

У савременом контексту она је суочена са озбиљним изазовима, међу којима се посебно издвајају убрзан развој информационих технологија и вештачке интелигенције. Њихова примена у високом образовању отвара нове могућности, али истовремено доноси ризике по аутономију наставног и истраживачког рада, академски интегритет и професионалну слободу.

Синдикална заједница у том процесу добија све значајнију улогу као заштитник аутономије универзитета и радних права запослених у високом образовању, повезујући борбу за достојанствен рад са борбом за слободу мишљења. Као пример те улоге, Синдикат образовања Србије био је домаћин међународне Конференције Интернационалне мреже за академске слободу (INAF), одржане 13. јуна у Београду, посвећене изазовима академских слобода у условима геополитичких тензија, економске нестабилности и убрзане дигиталне трансформације.

Скуп је окупио више од 20 универзитетских професора и синдикалних представника из Европе, Африке и Канаде, уз могућност *online* учешћа за учеснике који нису могли да присуствују уживо.

У уводном делу обратила се председница Синдиката образовања Србије мр Валентина Илић нагласивши значај синдикалне солидарности у заштити образовних и академских вредности. Председница ETUCE HERSC Јорун Дал Норгард представила је регулаторне оквире академских слобода у нордијским земљама и примере добре праксе. Дејвид Робинсон из Канадског удружења универзитетских наставника (CAUT) указао је на потребу ревизије UNESCO препорука из 1997. године и јачање заштите статуса универзитетских наставника у оквиру Education International мреже.

Посебно је истакнут проблем преласка са јавног на пројектно и корпоративно финансирање универзитета, што води ка јачању тржишних критеријума у науци. Такав модел управљања потискује фундаментална и хуманистичка истраживања, која немају непосредну комерцијалну вредност, и подстиче аутоцензуру и зависност истраживача од екстерних извора финансирања. Управо о томе је детаљно

говорила проф. др Марина Миленковић, председница Одбора делатности високог образовања Синдиката образовања Србије.

Представници француског синдиката SNESUP-FSU (проф. Марић и проф. Шампесме) посебно су анализирали утицај вештачке интелигенције на академски рад. Истакнуто је да AI убрзава и аутоматизује продукцију научних радова, али и мења природу истраживања, отварајући питања етике, оригиналности и очувања истраживачке аутономије.

Наглашено је да академска слобода није статично право, већ процес који захтева сталну институционалну заштиту. Синдикати имају кључну улогу у правној заштити запослених, јачању мрежа солидарности, спречавању притисака кроз пројектно финансирање и заговарању праведнијих законских решења. Посебно је истакнуто да заштита радног места директно значи и заштиту права на слободно мишљење и академско деловање без страха од одмазде. Такође, наглашена је потреба за већим јавним улагањима у науку, јер стабилно финансирање представља основу независног истраживања и дугорочног друштвеног развоја.

Синдикат образовања Србије наставиће да, заједно са међународним партнерима, буде институционални штит који научним радницима омогућава независност од тржишних диктата, јер без радноправне сигурности професора нема ни истинске академске слободе, нити слободног друштва.

Заједно и у новом колективу

Пише: Драгана Карапанџић

У околностима никада тежим за рад и деловање синдиката има примера који потврђују да поверење, знање, удруженост и упорност могу да донесу значајне и неочекиване победе, које су колико до јуче изгледале незамисливо и недокучиво. Светле примере треба изнети и поставити високо, да осветљавају пут другима...

ПРИЧА ДРУГА

(Милена Младеновић, дипломирани психолог и Виолета Митровић, професор српске књижевности и језика)

Приче о месту на којем радимо нису само приче о послу. Оне говоре о свакодневним борбама, достојанству запослених и искуствима која могу помоћи другима да пронађу решење када се суоче са сличним проблемима. Зато је важно говорити о радним правима и људима који их штите. Ово је једна од тих прича.

По завршетку студија психологије 2007. године, због недостатка посла у Лесковцу, запослила сам се у Техничкој школи "Никола Тесла" у Медвеђи. Оно што је требало да буде привремено решење трајало је пуних осамнаест година. Временом сам радила у више школа, свакодневно путујући и до 90 километара у једном правцу и проводећи око три сата дневно у превозу. Тај темпо постао је део живота, иако је остављао последице и на посао и на приватни живот.

Ситуација је постала још тежа када је запосленима укинута исплата путних трошкова, а наметнуто коришћење организованог превоза који није одговарао радном времену просветних радника, нарочито оних који раде у више школа. Било је јасно да сами не можемо да решимо проблем.

Обратиле смо се Регионалном центру Синдиката образовања Србије за Јабланички округ у Лесковцу. Дочекане смо професионално и са разумевањем, али смо, осим правног савета у вези са путним трошковима, добиле и информацију која је променила ток наше приче. Захваљујући изменама Посебног колективног уговора, отворена је могућност преузимања запослених у другу установу ради смањења путних трошкова.

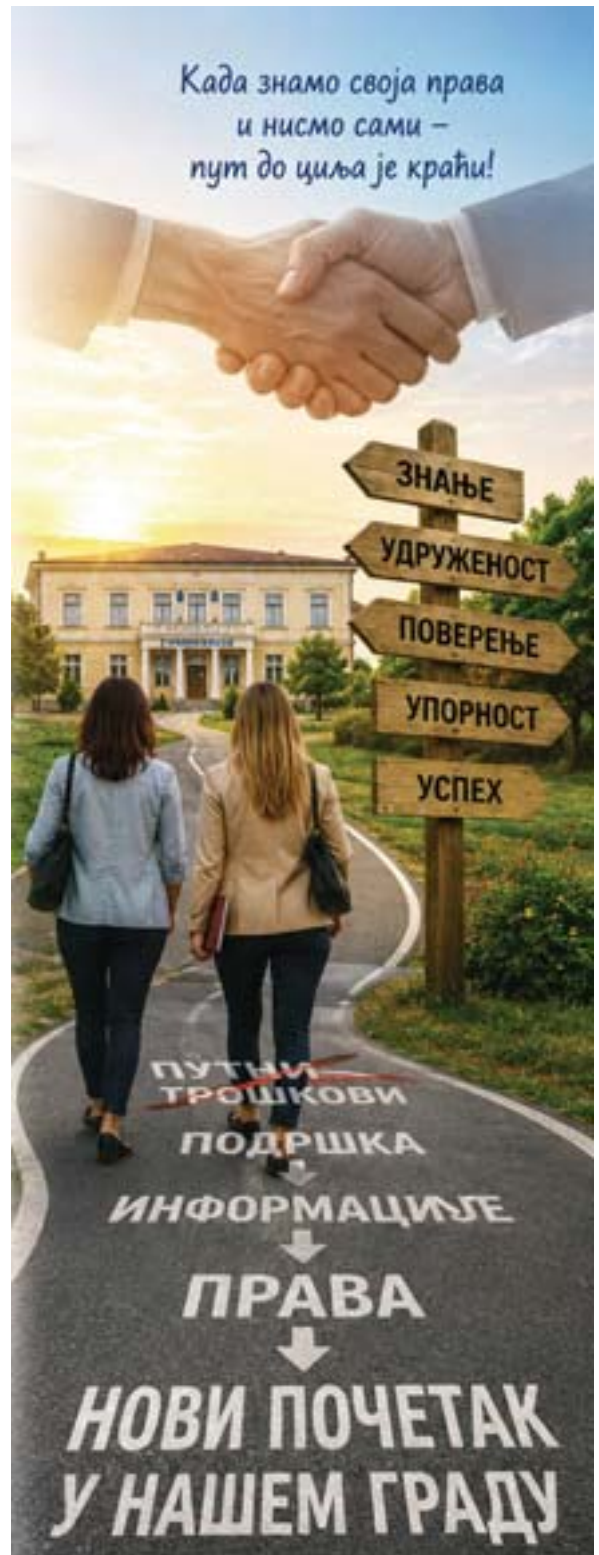
Уз стручну помоћ правнице Регионалног центра СОС, Драгане Карапанџић Стефановић, припремиле смо потребну документацију и поднеле захтеве школама у којима су постојала одговарајућа слободна радна места. Током читавог поступка имале смо подршку Регионалног центра и његовог председника Александра Николића, који нас је благовремено информисао о сваком кораку.

После свега четрдесетак дана, Радна подгрупа Школске управе Лесковац потврдила је преузимања, а 9. јула 2025. године потписале смо уговоре о раду у Гимназији у Лесковцу. После осамнаест година свакодневног путовања добиле смо прилику да радимо у граду у коме живимо.

Ова промена није донела само краћи пут до посла. Донела је више времена за породицу, мање умора, већу посвећеност раду и осећај да систем ипак може да функционише када познајете своја права и када нисте сами.

Наше искуство показује да синдикат није само организација која реагује када настане проблем. Он је место где запослени добијају информацију, стручну помоћ и подршку да остваре права која им припадају.

Ако је ова прича некога охрабрила да затражи помоћ, информише се о својим правима или поверује да се упорношћу и заједничким деловањем могу променити и наизглед нерешиве околности, онда је вредело да је испричамо.

Синдикално
Центар

БОРКА ВИШНИЋ и МИОДРАГ КАМПЕРЕЛИЋ
(011)32-33-229 ● Тираж: 4000 ● www.sind-obr.org.rs ● Е-mail: obrazovanje@sindikatsr.rs ● Графичка припрема: ДИМИТРИЈЕ ПАВЛОВИЋ ● Штампана: СИГНЕТА - Београд

Издавач: СИНДИКАТ ОБРАЗОВАЊА СРБИЈЕ, Дечанска 14, 11000 Београд ● Главни уредник: ВАЛЕНТИНА ИЛИЋ ● Уредник: САША ЛУКОВИЋ ● Редакцијски колегијум:

● Уредник: ВАЛЕНТИНА ИЛИЋ ● Телефон: ● Графичка припрема: ДИМИТРИЈЕ ПАВЛОВИЋ ● Штампана: СИГНЕТА - Београд

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд
331.105.44(497.11)

СИНДИКАЛНО перо : лист Синдиката образовања Србије / главни уредник Валентина Илић. - Год. 1, бр. 1 (2001)- . - Београд : Синдикат образовања Србије, 2001- (Београд : Сигнета). - 30 цм
Месечно.
ISSN 1451-7574 = Синдикално перо
COBISS.SR-ID 120073740

ОШ "Ђура Јакшић" - Орешковица

отаџбини и значај образовања. Те вредности и данас су темељ рада наше школе.

Настава се реализује применом савремених наставних метода, уз стално стручно усавршавање запослених. Успех школе почива на посвећености колектива, као и доброј сарадњи са родитељима, локалном самоуправом и бројним установама и организацијама. Школа није само место где се одвија настава, већ заједница посвећена добробити сваког ученика.

У таквом колективу, који негује сарадњу, одговорност и међусобно поштовање, 31. марта 2026. године основана је Синдикална организација Синдиката образовања Србије. Од укупно 31 запосленог, већ у првим месецима рада организацији је приступило 18 чланова, што потврђује да су запослени препознали значај синдикалног организовања и заједничког деловања у заштити професионалних, економских и социјалних права.

Основна школа "Ђура Јакшић" у Орешковици једна је од најзначајнијих образовно-васпитних установа на подручју општине Петровац на Млави. Основана је 1893. године и више од 130 година представља место образовања, васпитања и заједништва. Осмогодишња школа постаје Школске 1953/54. године, а пуни развој достиже 1957. године, када јој се прикључују четворогодишње школе из Добрња и Вошановца.

Школа с поносом носи име великог српског песника, сликара и књижевника Ђуре Јакшића, чије стваралаштво симболизује слободарски дух, љубав према

Представљамо нашу чланицу

Посебну част и одговорност представља поверење које су ми колеге указале избором за председника Синдикалне организације. То поверење за мене је снажан подстрек и обавеза да ову дужност обављам одговорно, посвећено и у интересу свих запослених.

Иако смо млада синдикална организација, уверени смо да ћемо заједничким радом, солидарношћу и међусобним поверењем допринети стварању бољих услова за рад запослених и још квалитетнијег образовног окружења за све наше ученике.

Марко МЛАДЕНОВИЋ

